

- Årsmøte-innkalling s. 3
- Bose, nytt klosterliv s. 4
- Oscar Romero s. 8
- Engelsk diakonhverdag s. 11
- Det permanente diakonat II s. 12
- Julehilsen s. 16 og 17
- Paven og kondomene s. 18
- Synode for Midtøsten s. 19
- Takknemlighet s. 21
- Kirken i verden s. 22
- Mary MacKillop, helgen s. 23

Nyhetsbrev nr. 3/2010

La flere få høre hva *du* mener

Innlegg til Nyhetsbrevet sendes til red@ogsavierkirken.no. Vi ønsker dialog og ytringer!

Redaktør: Anne Helene Utgaard

www.ogsavierkirken.no

Også vi er kirkens akademi-seminarer 2011: To vår-seminarer med hotshots

Våren 2011 blir det to tette seminarer fordi vi etter mange forsøk endelig har fått napp hos to kanoner som ikke er lette å få på kroken. Begge er framragende katolske teologer.

Også vi er kirkens (OVEK) medlemmer og andre interesserte har kunnet glede seg over flere meget spennende seminarer i det siste. Seminarene har gitt økt kunnskap og fornyet inspirasjon for tro, tanke og handling i kirken og verden. Vi er dypt takknemlig overfor våre foredragsholdere som har gitt oss av sin tid, kunnskap og innsikt. De har også bidratt til at vi har fått meget gode samtaler etter foredragene.

Lørdag 6. mars kommer den kjente engelske teologen James Alison. Han er bosatt i Brasil, men mens han er på Europaturné har han altså satt av en lørdag for oss.

Alison har skrevet en rekke bøker og og han holder stadig foredrag rundt om i verden.

Han er en av de mest engasjerte og engasjerende stemmer i katolsk tro og tenkning i dag. Han har for eksempel skrevet nytenkende og nyskapende om temaer som forsoningen og påskemysteriet, om Jesus og om homofili. Han har en forfriskende tilnærming til Bibelens tekster, og han våger å stille kritiske spørsmål. Når han blir møtt med "Men kirken sier ...", svarer han gjerne: "Ja, men er det sant?"

Alison har videreutviklet sin teologi på bakgrunn av innsikt fra den franske filosofen René Girard. Girard ser vold, mimetisk begjær (at vi etterligner hverandres begjær) og syndebukkefenomenet som noe som ligger nær kjernen i vår kultur. Slik får forsoning og frelse en ny dimensjon hos Alison. Temaet for James Alisons foredrag er ikke endelig fastsatt, men det går i denne retningen: Jesus, Skriften og det kristne fellesskap i verden i det tredje årtusen

Det kommer mer informasjon, men sett av datoen! For de av dere som er på Internett, så har Alison denne hjemmesiden: <http://jamesalison.co.uk>

Lørdag 16. april kommer teologen Werner Jeanrond. Dette er lørdag før Palmesøndag, og det kan vise seg å bli en meget givende start på den stille uke og den påfølgende påskefeiringen. **(Se fortsettelse s. 3)**

Kjære lesere,

Medlemskap i Også vi er kirken for 2010 koster kr. 200,- og tegnes til medlemsservice@ogsavierkirken.no, eller til Også vi er kirken, c/o Arild Ekker, Gørbitz' gate 2, 0360 Oslo. Kontonummer: 1280 25 36826. Ved betaling pr. nettbank, er det viktig å skrive i feltet for merknader hvem kontingenten gjelder for.

Styret har besluttet at vi som en prøveordning skal sende ut Nyhetsbrevet i papirutgave til alle medlemmer også i 2011. Det koster ikke noe ekstra for medlemmene, men vi tar gjerne i mot en gave i tillegg til medlemskontingenten fra de som har lyst og anledning til å bidra litt ekstra.

Man kan motta nyhetsbrevet uten å være medlem. Dette er vederlagsfritt for tilsendelse pr. e-post. Som papirpost koster det kr. 150,- i året. Merk innbetalingen med "Abonnement".

Nå i desember kan vi glede oss over at biskopen har invitert gifte menn med kall til tjeneste i kirken til en samling for å vurdere om det permanente diakonat kan være noe for dem. I mange land har diakonene allerede blitt en stor og kraftfull ressurs i kirkens arbeid for å nå ut med evangeliet og for å skape en bedre tilværelse for mennesker som sliter med livet. Vi ønsker diakonene varmt velkommen og håper at de og prestene må finne fram til gode måter å samarbeide på til beste for våre menigheter.

For noen år siden oppfordret biskop Bernt oss i OVEK til å engasjere oss i spørsmålet om ordinasjon av kvinnelige diakoner. Dette er det tradisjon for i kirken, sa han. Vi har tatt utfordringen og i forrige og dette nummeret av Nyhetsbrevet har jeg skrevet litt om hva vi har kommet fram til om ordinasjon av kvinner til det permanente diakonater. Det kunne vært hyggelig om dere medlemmer skrev og fortalte oss hva dere tenker om saken.

Adventstiden er her med et nytt kirkeår. Snart kommer også et nytt kalenderår. Dermed er det tid for å fornye medlemskapet i OVEK. Vi håper dere vil benytte vedlagte giro eller betale over Internett så raskt som mulig. Vi fortsetter som før med en lav minimumskontingent som alle skal ha råd til å betale, men håper samtidig at mange av dere vil fortsette å betale et høyere beløp slik at vi kan forlenge ordningen med å sende ut medlemsbladet vårt til alle slik vi har gjort i år. Vi får mange positive tilbakemeldinger om bladet og tror at det fyller en viktig oppgave i vårt arbeid.

Så ønsker jeg dere alle en god og rik adventstid som forberedelse til den store julehøytiden med alle dens gleder og åndelige næring for vårt liv i verden.

Beste hilsen

Anne Helene Utgaard

(Forts. fra s. 1)
Jeanrond har vært professor i teologi ved Lund universitet og snakker utmerket svensk. Nå er han professor ved universitetet

i Glasgow. Han har forsket og undervist i flere teologiske disipliner som hermeneutikk, gudsbegrepet, antropologi og eklesiologi. Han siste bok *Kärlekens teologi* er blitt en bestselger. Her undersøker Jeanrond det som er den kristne tros sentrum: Kjærligheten. Han viser hvordan kristne tenkere opp igjennom tidene har utviklet radikalt ulikt syn på forholdet mellom guddommelig og menneskelig kjærlighet og på kroppens, begjærets, kjønns og seksualitetens betydning for den menneskelige kjærligheten. Jeanrond følger ulike tenkemåter gjennom kirkens historie og forsøker å utvikle en kjærlighetens teologi for vår tid. Tema for Werner Jeanronds foredrag blir: *Kjærlighetens teologi*.

På bokmessen i Göteborg i vår gjorde den svenske *Kyrkans tidning* et filmopptak av en samtale hvor Jeanrond deltok. Det er meget severdig og finnes på:

sb-kyrkanstidning.abcdn.net/apps/streamingbolaget/html/default.html

Her ligger tittel på ulike filmer til høyre på siden, og så bruker man piltastene nedover og oppover til man finner Werner Jeanrond.

På Glasgow University sin hjemmeside finnes en liten presentasjon av Jeanrond og noen av hans publikasjoner, se: gla.ac.uk/departments/theology/staff/wernerjeanrond/

Som vanlig setter vi av god tid til samtale på seminarene.

Påmelding: Epost til seminar@ogsavierkirken.no, eller ring telefon 22615650. Deltakeravgift kr. 200 per seminar. (Inkluderer enkel lunsj og delvis dekning av utgifter til leie og reiseutgifter.)

Seminaret 5. mars med James Alison blir i foredragssalen til dominikanerne i Neuberggaten 15, 0367 Oslo. Seminaret begynner kl 12 og varer til kl 16.

Seminaret 16. april med Werner Jeanrond blir i Lovisenberg menighetshus, Lovisenberggata 4, 0456 Oslo.

Slik kommer du til Lovisenberg: buss 37, gå av på holdeplassen "Lovisenberg" eller buss 20, gå av på holdeplassen "Fayesgt."

VEL MØTT PÅ VÅRENS SEMINARER!

OGSÅ VI ER KIRKEN – NORGE

ÅRSMØTE-INNKALLING

5. mars 2011 kl 1030 i foredragssalen til dominikanerne, Neuberggaten 51, Oslo

Saksliste:

- Sak 1: Godkjenning av innkallingen
- Sak 2: Valg av referent, tellekorps mm
- Sak 3: Styrets årsberetning, se vedlegg 1
- Sak 4: Regnskap, se vedlegg 2
- Sak 5: Fastsettelse av kontingent for 2010, se vedlegg 3
- Sak 7: Valg, se vedlegg 4

Frist for innsendelse av forslag på kandidater til styret: 5. februar
Forslag sendes til valgkomiteen: trinehaaland@yahoo.no.

Forslag til andre saker som ønskes tatt opp sendes innen 10. februar til leder@ogsavierkirken.no, eller med brevpost til Anne Helene Utgaard, Hallagerbakken 92 b, 1256 Oslo.

Vedleggene kommer til å ligge på vår hjemmeside ogsavierkirken.no
Kan fås tilsendt. Ring 22 61 56 50.

HUSK!

Etter årsmøtet, det vil si kl. 12, inviterer Akademiet Også vi er kirken til spennende seminar med den kjente engelske teologen James Alison.

© 1968-2010 Bosephotoarchiv

Bose – en spiritualitet for vår tid

Som katolikker, protestanter eller ortodokse har de et felles mål: kirkens enhet. Dermed får den gamle monastiske tradisjonen et nytt uttrykk i Bose.

Av Hildegard og Hans Magnus Solli

Bose er navnet på et klosterfelleskap i Nord-Italia. I en liten landsby lever rundt åtti menn og kvinner sammen i en kommunitet (noen flere menn enn kvinner). De kaller seg brødre og søstre, og de har forpliktet seg til et liv etter klosterregler for å søke Gud i bønn, fattigdom, sølibat og lydighet til evangeliet.

Brødrene og søstrene i Bose lever sammen i et fellesskap. Samtidig tilhører de forskjellige kirkesamfunn. Som katolikker, protestanter eller ortodokse har de et felles mål: kirkens enhet. Dermed får den gamle monastiske tradisjonen et nytt uttrykk i Bose: et økumenisk kloster som inkluderer både nonner og munk. Dette gjør Bose-kommuniteten til et spennende "eksperiment".

Kommuniteten har vokst fram fra midten av 1960-tallet. På en måte er den sprunget ut av den samme ånd som Taizé, som jo er et kjent økumenisk kloster i Sør-Frankrike. På 1960-tallet var også grunnleggeren av Bose, Enzo Bianchi, en lengre tid i Taizé. Men han valgte en annen profil for sitt åndelige liv, flyttet tilbake til Italia og slo seg ned i en fattig, delvis forlatt liten landsby, Bose. Der tilbrakte han de første årene aleine før enkelte menn og kvinner sluttet seg til for å studere bibelen og feire nattverd sammen. Helt fra starten ble fellesskapet økumenisk, med både menn og kvinner. Siden har kommuniteten vokst jevnlig,

og i dag finnes "avleggere" også to andre steder i Italia, og en i Jerusalem. Det slutter seg stadig unge mennesker til, og det gir kommuniteten et "ungt" preg.

Alle er velkomne

Hvert år kommer nå ca 15 000 mennesker på besøk til Bose. Fra Milano til Bose tar reisen knapt tre timer med tog (retning Torino) og taxi. "Alle er velkomne", leser man på hjemmesida, "især de som vil dele vår bønn og vårt liv, eller ønsker å snakke med noen av brødrene og søstrene om verdens og kirkens problemer." Vi fulgte denne oppfordringen, og har besøkt fellesskapet tre år på rad allerede. Som gjester ble vi møtt med stor gjestfrihet, vi bodde i et flott gjestehus som brødrene og søstrene har bygd med egne hender, og som holder høyere standard enn deres egne boliger.

Det finnes ingen store spisesaler i Bose. Gjestene spiser i forskjellige rom, hvert med ett stort bord med plass til ikke flere enn at alle kan delta i samtalen rundt bordet. Alltid spiser to av søstrene eller brødrene sammen med gjestene, de serverer og er ivrige med i samtalen når det er tid til å snakke. Lunsj spises i stillhet, men om kvelden kan man utveksle og dele det man måtte ønske, og ikke minst, det er god anledning til å stille spørsmål.

GJESTFRITT OG VARMT: Brødrene og søstrene er uhytidelige, og de viser ekte interesse for mennesker som kommer utenfra. Kirken i Bose til venstre, gjestehus til høyre. (Foto: H.S.)

Skjønnhet

Alt i Bose er gjennomført vakkert. Overalt, ute og inne, finner man utsøkte kunstverk, både fra Boses egne verksteder og fra andre kunstnere. Det som har berørt oss mest, er skjønnheten i liturgien, i sangene og i tidebønnene. Liturgien er gjennomarbeidet enkel og vakker, med ny salmeoversettelse og dels egenkomponerte sanger. Det er lagt stor vekt på enkelhet. Selv psalteret til tidebønnene er så oversiktlig at også folk uten store italiensk-kunnskaper kan følge med i bønner.

Selv de liturgiske klærne for messefeiringen er laget i Bose og er spesielt vakre i sin enkelhet. Den ene presten som feirer messen, er iført en enkel, ensfarget messehagel. En dag opplevde vi at en for oss ukjent prest feiret messen i den samme enkle drakten og fikk høre at han var en kjent katolsk biskop fra Nord-Italia. Og klærne? "Vi lånte dem til ham" svarte en av brødrene, med et smil. Det er for øvrig kun fem katolske prester blant brødrene, og til daglig ser man ikke forskjell på prester og andre yrkesgrupper blant brødrene.

Livet i Bose utstråler en god likevekt mellom begge kjønn. Kvinner og menn er like representerte, de deler arbeidet likt, selvfølgelig også på kjøkkenet der de lager all maten selv. Også i liturgien er det blitt en ny vektlegging av kvinners rolle. En helgenlitani, skrevet i Bose, lyder slik (oversettelse fra italiensk / H.S.):

Hellige Mødre som fødte barn for Herren – be for oss
 Hellige Fedre som bevarte troen til siste slutt – be for oss
 Små og fattige som håpet på Herren alene – be for oss.

Abraham, vår far i troen – be for oss.
 Sara, besvangret med et smil, - be for oss.
 Fedre og mødre fra Israel, bærere av løftet – be for oss.

KUNST I EN AV SPISESALENE: Jesus og kvinnen ved brønnen. (Foto: H.S.)

Lectio Divina

Lectio Divina er en meditativ måte å nærlese Bibelen på, i bønn. Det er å lytte i stillhet til Guds ord og la det bli vår næring. Lectio Divina kan forstås som en konkret veiviser inn i den kristne mystikken. Man kan trygt si at denne tradisjonen, Lectio Divina, er den åndelige hovednerven i Bose. Brødrene og søstrene praktiserer Lectio Divina daglig, hver enkelt for seg og i fellesskapet, og de er godt skolerte. De holder jevnlig kurs for gjestene, om sommeren spesielt for ungdommer. Sist

sommer kunne Bose for første gang invitere engelsk-språklige til et kurs i Lectio Divina. Vi var tilstede og var igjen slått av en høy kvalitet. Vel forberedte forelesninger kombinert med praktiske øvelser i små grupper lot oss ane noe av dybden i denne urgamle tradisjonen, som Lectio Divina er.

Uttrykk for en framtidskirke

Prioren Enzo Bianchi (utdannet økonom) er i dag blant de mest respekterte i den italienske kirken. Han skriver jevnlig kommentarer til

italienske aviser, og et par ganger i året stiller han på italiensk tv. Året rundt foregår det seminarer og konferanser som har med kirkens dialog med samfunnet å gjøre. Man kan si at Monastero di Bose blitt et kraftsentrum for kirkens liv i Italia, og utover landegrensene.

For oss er Bose blitt et sted der visjonen om framtidens kirke allerede har vist seg som en mulighet i vår tid. Dette fellesskapet forsøker å forme viktige trosuttrykk på nytt, inn i vår tid, samtidig som de forblir godt forankret i tradisjonen. Her finner vi en spiritualitet for vår tid.

Det er som Jesus sa om den skriftlærde som går i himmelrikets skole: *Han/hun har både nytt og gammelt å hente fra forrådet sitt* (se Matt 13, 52).

Litteratur

Svært lite av den rikholdige bokproduksjonen i Bose er oversatt til engelsk eller tysk. Men vi kan nevne to bøker på engelsk (som kan fås på Amazon): Bianchi, Enzo. *Praying the Word. An Introduction to Lectio Divina*. Kalamazzoo, Michigan: Cistercian Publications, 1998. Bianchi, Enzo. *Words of Spirituality. Towards a Lexicon of the Inner Life*. London, SPCK, 2002 (også oversatt til svensk).

higardso@online.no
www.Monastero di Bose-community.it

Har du nylig fått e-post fra oss?

Vi arbeider med å ajourføre medlemmenes e-postadresser. Dersom du har mottatt en e-post fra oss i det siste, behøver du ikke gjøre noen ting. Da har vi din adresse.

Dersom du ikke har hørt fra oss, betyr det enten at vi ikke har din e-postadresse eller at vi har feil adresse.

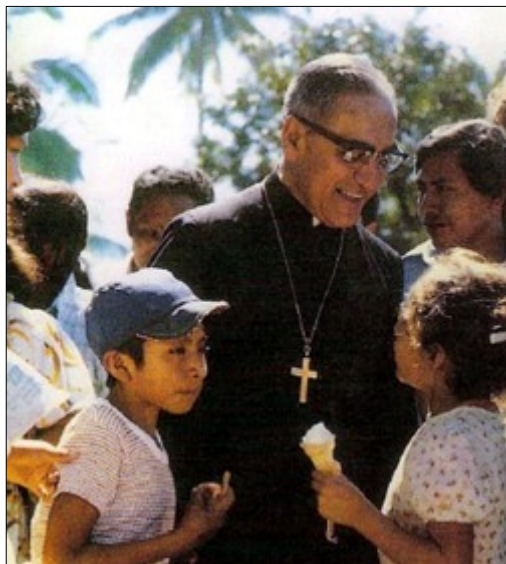
Kan du i så fall sende en e-post til: medlemsservice@ogsavierkirken.no
Det behøver ikke stå noe annet i e-posten enn medlemmets navn.

Og hvis du ikke har noen e-post, kan vi som tidligere, nå deg med vanlig post.

Hilsen Arild Ekker
kasserer, medlemstjenesten

Oscar Romero

Av Ritva Maria Jacobssen

När jag kom till El Salvador första gången, 1984, tog Jon Cortina, en av prästerna vid jesuiternas universitet, vår svenska ekumeniska grupp till ett flyktingläger, inhytt i en halvfärdig kyrka, San Roque, mitt i huvudstaden San Salvador. Ytterväggarna var fulla av kulhål. Där inne trängdes flera hundra människor, mest kvinnor och barn, ditfösta från gerillaområdena norrut. Det var så överfyllt att man fick äta i skift – ständigt stod de stora grytorna med ris och bönor på elden - och på natten sov alla på golvet tätt bredvid varandra. Läkare som kom dit upptäckte att barnen riskerade sin syn genom att ständigt vistas i halvmörker; då ordnade man så att de i omgångar fick komma ut på en balkong en timme om dagen.

Jon Cortina firade mässan – och vår svenske lutherske biskop Bertil Gärtner koncelebrerade. Det stank från latrinen, barnen gnydde, många hostade och i en del av kyrkan låg en kvinna och födde barn. Och det var en av de vackraste mässor jag upplevat! Alla sjöng, i det höga pressade tonläge som är typiskt för Centralamerika, och så som medeltidens kyrkosång förmodligen också lät. Predikan var ett samtal mellan präst och församling och förbönerna formulerades spontant av flyktingarna: framför allt bad man om fred och om slut på våldet. Fridshälsningen tog nästan en halvtimme – aldrig har jag omfamnat så många tandlösa gamla kvinnor. Till sist, när den långa mässan slutade,

fortsatte flyktingarna att sjunga, den ena sången efter den andra, om San Romero de America. Detta var fyra år efter ärkebiskopens död.

Inte bara i El Salvador utan också i grannländerna, Nicaragua, Guatemala, såg man namnet skrivet på husväggarna: Oscar Romero presente.

Sedan dess har ärkebiskop Oscar Romero blivit berömd över hela världen och nya böcker om honom publiceras, på många språk. Det finns sedan en rad år också en färdig utredning för ett saligförklarande. Mängden av beatificeringar och kanonisationer under de två senaste påvarna är större än någonsin tidigare, men Oscar Romero finns inte bland dem.

Romero föddes 1917 i en fattig familj med sju barn. Han var ett blygt och ett bedjande barn, dragen till mystik och mycket begåvad. Först var han snickarlärling, men han längtade alltid att få bli präst och anförtrorde detta till biskopen som besökte Ciudad Barrios där familjen bodde. Så sändes han vid 13 års ålder från sin väglösa by till prästseminarium. Hans begåvning upptäcktes tidigt och 1938 fick han fara till Rom för högre studier. Han skulle ha blivit doktor i teologi (han hade redan börjat med sin avhandling om en spansk 1500-talsmystiker) och gjort en kyrklig karriär Rom. Där prästvigdes han 1942. Men detta skedde under kriget, och hans biskop kallade honom tillbaka till sitt hemland. I El Salvador blev han först församlingspräst men steg i graderna: fick titeln monseñor och blev 1970 hjälpbiskop hos ärkebiskop Chávez, sedan biskop i stiftet Santiago de Maria. Som sitt biskopsmotto valde han det mycket vanliga *Sentire cum Ecclesia* – ”Att vara ett med kyrkan”.

Han var en helt traditionell präst. Andra Vatikanconciliet hade knappt gjort något intryck på honom. Däremot stödde han Opus Dei. Han varnade för omoral och han var rädd att blanda sig i politik och ännu mera rädd för allt som kunde vara marxism. När han 1977 utsågs till ärkebiskop, jublade de besuttna. Föregångaren, Luis Chávez, hade ansetts som alldeles för folklig. Men jesuiterna vid universitetet i San Salvador var djupt bekymrade över att få en så feg man som sin herde. El Salvador, ett fattigt land präglat av orättvisor och våld och behärskat av ”de 14 familjerna” befann sig i en djupare kris än någonsin. Det rådde ett krig mellan de förmögna som hade militären och statsmakten på sin sida och de fattiga som de kunde utnyttja med stor hänsynslöshet. All grymhet motiverades med det ständigt återkommande

uttrycket "nationell säkerhet". Klyftan mellan fattiga och rika var ofattbar, och liksom i grannländerna tog de fattiga till vapen. Men Romero försökte hålla sig utanför allt detta. Politisering varnade han ständigt för, liksom pornografi och omoral.

En månad efter ärkebiskopsvigningen den 10 februari blev Romeros nära vän Rutilio Grande sj skjuten till döds, tillsammans med en ung pojke och en gammal man. Padre Grande var en präst som hade arbetat med de fattiga i sockerdistrikten i Aguilares. Chocken var total. Romero vakade i bön hela natten vid sin döde vän och beslöt

sedan, stödd av jesuiterna, att under tre dagar skolor och kyrkor skulle stängas och bara en enda mässa firas i hela landet. Då skulle man minnas de dödade och kräva att mördarna straffades. Romero for till Rom efter denna händelse och fick där fullt stöd av påven Paulus VI, som omfamnade honom och sade Coraggio! Mod!

Detta blev början till tre års allt modigare kamp mot våld och orättvisor. För det var så Romero såg sin profetiska uppgift: att följa, att leva, att predika evangeliet. Det innebar skydd för de förföljda, tröst till anhöriga, omsorger om de fattiga, ständiga protester mot våldet, t o m en vädjan till president Carter att inte skicka pengar och vapen till El Salvador. Romero flyttade ut från biskopspalatset som uppläts till sociala ändamål och valde ett fattigsjukhus där han levde i yttersta enkelhet. Han inrättade en juridisk byrå för mänskliga rättigheter dit en ström av människor kom för att få hjälp. De kom för att söka sina försvunna och för att kräva bestraffning av dem som varje natt lämnade en mängd dödade och torterade i dikena längs vägarna. Jag har besökt den här byrån flera gånger och sett de outhärdliga bilderna av stympade lik. Det var viktigt att dokumentera och berätta sanningen om våldet.

Rutilio Grande var inte den ende prästen som mördades under en period av rena blodbad; hela byars befolkning dödade. Det började t o m med dyka upp plakat med texten "Var patriot! Döda en präst!"

Outtröttligt protesterade Romero – nu var han inte längre rädd för ordet politik. Hur kunde denna märkliga omorientering ske?

Den har sin grund i att Romero alltid var en bödens människa och en djupt ärlig person. Jesuiterna vid UCA, det centralamerikanska universitetet, blev hans nära vänner och medarbetare. Där fanns en rad lysande teologer, sociologer och naturvetare, alla hängivna den latinamerikanska tolkning av Vatikanoncilietts omorientering som kyrkomötet i Medellin (Colombia) 1968 innebar: Jon Sobrino, en av vår tids främsta teologer, känd framför allt för sin kristologi, spelade en stor roll för Romero. Sobrino har skrivit just om Romeros profetkallelse och menar att det hos

honom var ett uppdrag av samma art som hos Gamla testamentets profeter.

Denna jesuitkommunitet skulle också komma att få plikta för sitt engagemang för de fattiga och förtryckta när sex av dem jämte en mor och hennes 16-åriga dotter, vilka arbetade i prästgården, alla blev mördade, den 16 november 1989.

Ärkebiskopen vittnade om sin Kristusefterföljelse i sitt sätt att leva, att möta människor, att verka i det polariserade samhället.

Men framför allt predikade Oscar Romero i den då inte färdigbyggda katedralen. Han tolkade Bibelns texter både klassiskt exegetiskt och pastoralt, vad de betydde i den aktuella situationen. På slutet av predikningarna som blev allt längre, söndag efter söndag, kom meddelandena: där gav han namn och tidpunkt och plats för de mord och övergrepp som hade skett under den gångna veckan. Genom radion sändes dessa mässor ut över hela landet och nådde även hela Latinamerika. Det var det enda sättet att berätta för salvadoranerna och för världen vad som skedde, och det var det effektivaste mediet i en region där många var analfabeter och få hade tillgång till tidningar och TV. Så blev Romero en röst för dem som saknade röst.

Det finns ett vittnesmål från César Jerez, som var provincial för jesuiterna i Centralamerika.

De två var i Rom och vandrade tillsammans på Via della Conciliazione, sent på kvällen i mörkret. César Jerez frågade:

-Monseñor, ni har förändrats. Vad var det som hände? Vad var det som gjorde att ni blev annorlunda?

Romero sade:

På slutet av predikningarna [...] kom meddelandena: där gav han namn och tidpunkt och plats för de mord och övergrepp som hade skett under den gångna veckan.

-Padre, jag frågar mig detsamma själv.
 – Fann ni något svar, Monseñor ? frågade provincialen
 - Ja, Padre, vissa svar. Vi har alla våra rötter. Jag föddes i en fattig familj, jag har varit hungrig, jag vet vad det är att arbeta från det man är en liten unge. Men så kom jag till seminarium, skickades till Rom, blev absorberad av mina böcker och började glömma mitt ursprung. Jag hamnade i en annan värld. De gjorde mig till Monseñor och biskop och jag var begravd i papper. Jag föll i händerna på Opus Dei. Sedan sände de mig som biskop till Santiago de Maria och där mötte jag igen en extrem fattigdom. Barnen dog bara på grund av det orena dricksvattnet. Ni vet, Padre, när kolet har börjat glöda fortsätter det och tar eld – och så kom jag till ärkestiftet och...det var detta som hände med padre Grande. Ni vet hur mycket jag höll av och beundrade Rutilio. När jag såg honom död, tänkte jag: de dödade honom för det som han gjorde. Nu är det mitt jobb att gå samma väg. Jovisst ändrade jag mig. Men, jag kom också tillbaka, hem igen.

Vi fortsatte att vandra i tystnad. Ljuset från nymånen gav en accent till den romerska himlen..

Men motståndet och hoten mot honom växte, inte bara från militären utan också från de andra biskoparna och från nuntien. Alla de andra biskoparna utom en, Arturo Rivera y Damas, som blev hans efterträdare, motarbetade honom och skrev egna herdabrev där de polemiserade mot Romero. De lyckades nästan få påven att avsätta honom. Dokumentet skrevs under samma dag som Romero mördades, så han kom aldrig att se det. Den polske påven Johannes Paulus II kom framför allt med varningar mot kommunism och gav inte heller Romero sitt stöd.

Den 23 mars 1980 hade Romero i sin fastepredikan uppmanat soldaterna att vägra att döda sina bröder. "Man måste lyda Guds lag - du skall icke döda - mera än människors order. -- I Guds namn, och i hans lidande folks namn, vars rop har stigit mot himlen allt mer förtvivlat för varje dag, ber jag er, vädjar jag till er, befäller jag er, i Guds namn: Sluta med förföljelsen (Cese la represión)".

Han förstod att martyriet närmade sig. Nästa dag, den 24 mars, gick han till bikt. Så firade han på kvällen en minnesmessa i sjukhuskapellet för modern till en av sina vänner. Där predikade han om vetekornets lag. "Sannerligen, jag säger er: om inte vetekornet faller i jorden och dör, förblir det ett ensamt korn. Men om det dör, ger det en rik skörd" (Joh 12,24). Skotten kom precis när han skulle börja offertoriet. Han dog genast.

Nu efter trettio år kan vi se hur hans ord om vetekornets lag besannades. Oscar Romero är en symbol för en kyrka som tar ställning, väljer sida. Man kan använda det latinamerikanska uttrycket om en martyr: presente. Han är närvarande, och han uttrycker det hopp och den inspiration som kyrkan just nu behöver- en sann Kristusefterföljare.

Det finns en mängd litteratur om och av Romero på flera språk. Han förde en utförlig dagbok: varje kväll läste han in på band vad som hade skett under dagen, och detta finns redigerat och utgivet, liksom hans predikningar. På svenska finns en

doktorsavhandling från år

2000 av Hans Damerou, Ärkebiskopen är mördad, om hans predikningar. Urval av hans texter (framför allt predikningar och tal) har redigerats till en underbar andaktsläsning. Bland det finaste är en minnesbok med många vittnesbörd från människor som kände honom, numera också i engelsk översättning, Oscar Romero, Memories in Mosaic av Maria López Vigil (Cafod 2000).

Men för mig har det allra starkaste intrycket varit att möta dem som träffat Monseñor. Det är alltid så han alltid kallas i El Salvador, ingenting annat. Jag kände väl hans efterträdare ärkebiskop Rivera y Damas, som egentligen skulle ha haft Romeros plats men ansågs för folklig – ingen anade då vad som skulle hända med den konservative Romero. Jag har träffat flera av de centralamerikanska jesuiterna; några är nu döda, bland dem César Jerez. Och jag har träffat många salvadoraner som är djupt präglade av San Romero de America. Vi behöver ingen kanonisation, sade Jon Sobrino, han är vår helige martyr.

Ritva Maria Jacobsson er professor emerita i medeltidslatin vid Stockholms universitet. Hun har blant annet forsket på latinske messesanger (troper).

Han är närvarande, och han uttrycker det hopp och den inspiration som kyrkan just nu behöver- en sann Kristusefterföljare.

Fra en engelsk diakons hverdag

Intervju med diakon Michael Phelan ved Anne Helene Utgaard

Nyhetsbrevet (**N**): Hvor mange diakoner er det i ditt bispedømme?

Michael (**M**): Her hos oss i Northampton bispedømme blir to eller tre menn ordinert til diakoner hvert år mens bare én blir ordinert til prest. Etter hvert, om ca 10 år, vil vi, hvis denne trenden fortsetter, ha flere diakoner enn prester i aktiv tjeneste.

N: Hvordan forberedte du deg til å bli diakon?

M: Jeg har bare vært permanent diakon i fire år. Som del av min forberedelse tok jeg først en mastergrad i pastoralteologi ved St Mary's University College i Strawberry Hil. Deretter fulgte jeg den treårige deltidsutdannelsen til diakon sammen med nesten 60 andre studenter fra Sør-England ved St John's Seminary Womersh. Her ved Womersh hadde bispedømmet oppnevnt en rektor og en veileder for oss og her fikk vi en lavere grad som ble godkjent ved St Mary's.

N: Hva gjør diakonene i en menighet? Hvilke funksjoner har de?

M: Hva diakonene gjør avhenger i vårt bispedømme av hva prestene ønsker at de skal gjøre. I min egen menighet som egentlig består av to menigheter, har vi rundt 700 messedeltakere hver søndag. Her deler for eksempel presten og jeg på å døpe de omkring 30 barna som døpes hvert år. Presten tar alle requiem messene og brylluper med messe, og jeg tar begravelser og brylluper uten messefeiring. Jeg leder også innvielsesriten for voksne som ønsker dåp, og jeg er kapellan ved St Vincent de Paul selskapet (en organisasjon som søker å bringe Kristi kjærlighet til fattige og lidende mennesker). Jeg går på sykebesøk, assisterer ved søndagens messe og jeg preker ved messen en søndag i måneden. Sognepresten og jeg deler på arbeidet med voksenopplæring i menigheten, og jeg er av og til gjesteforeleser ved masterprogrammet i pastoralteologi. Noen prester beholder all dåp og alle vielser og begravelser for seg selv, muligens på grunn av pengene. Det betyr at diakonens arbeidsoppgaver varierer fra sted til sted. Der hvor det finnes en progressiv og travel prest som diakonene kan ha et godt arbeidsfelleskap med, blir arbeidet givende

og det kan også ta unna for litt av det presset som ofte tynger presten. Når det ikke fungerer, kan det være vanskelig. Noen av våre prester liker ikke det permanente diakonater. Men nå snakker vi om ekstremer. Det varierer i alle fall fra menighet til menighet.

N: Hva slags andre oppgaver kan en diakon ha?

M: I vårt bispedømme er det jeg som har ansvaret for finansene på permanent basis. En annen diakon har ansvar for stiftets eiendommer. Noen diakoner fungerer som kapellaner i på sykehus, i fengsler og skoler.

N: Hva tenker du om kvinner og det permanente diakonater?

M: Vi har mange legfolk i tjeneste i menigheten. Majoriteten av dem er kvinner. Noen av disse kunne vært strålende diakoner. Jeg er helt for at det permanente diakonater blir åpnet for kvinner. Og da jeg ble ordinert, tok jeg med St Olympia i helgenlitani nettopp fordi hun var en diakon i den tidlige kirken.

OLYMPIA 'DIAKONEN': levde i Konstantinopel på 300-tallet. Da hennes foreldre døde, ga hun bort den store arven til de fattige og trengende, til kirker og klostre og til herberger for de hjemløse. Hun ble ordinert til diakon av patriark Nectarius og hun tjente under flere patriarker. Hun sto særlig St. Johannes Chrysostemos nær.

Del 2

Det permanente diakonat – bare for menn?

Av Anne Helene Utgaard

Del 2 er viet diakonater etter Det annet vatikankonsil. I første del av denne artikkelen (Nyhetsbrevet nr 2/10) så jeg på hvordan kirkens ordninger og tjenester avhenger av det som er kirkens oppdrag eller misjon i verden. Vi så at kirken i oldtiden hadde en rekke ulike tjenester og at tilsynsmenn (episkopos) og menighetstjenere (diakonos) var blant de første tjenestene som fikk utbredelse overalt. Biskopen ledet forsamlingene og presiderte over eukaristifeiringen, og diakonen assisterte i liturgien og hadde ansvar både for forkynnelse og praktisk og karitativt arbeid. Både kvinner og menn ble ordinert til diakontjeneste, men de hadde litt ulike oppgaver. Kvinnelige diakoner hadde et særskilt ansvar for arbeidet blant kvinner. Vi så videre at i Vestkirken ble først det kvinnelige diakonater og siden også det mannlige diakonater borte.

Diakonene var, som biskoper og prester, ordinerte kirkens tjenere og de skulle særlig sørge for de fattige og sårbare menneskene i fellesskapet. De skulle tjene det kristne fellesskapet etter modell av den tjenende Kristus selv. Den eldste referanse til diakoner finner vi i Paulus brev til menigheten i Filippi hvor han hilser alle de hellige som bor der og deres tilsynsmenn (episkopi) og menighetstjenere (diakona). I engelske oversettelser står det *bishops and deacons*.

Diakonenes tjenester ble forstått vidt slik Ignatius av Antiokia uttrykte det rundt år 100: De er ikke servitører av mat og drikke, men tjenere i Guds kirke etter modell av den tjenende Kristus selv. Ignatius som selv var episkopos, lot diakonene skrive brev og ellers assistere biskopen både i liturgien og i annen tjeneste. De var ofte biskopens sendebud i kontakten mellom lokalkirkene. I tillegg var de på vegne av biskopen til hjelp for de nødlidende og trengende i menigheten. I et dokument fra 200-tallet heter det at de ble ordinert til tjeneste for det arbeid som biskopene ut fra de lokale forhold anså for nødvendig for å utføre kirkens oppdrag i verden, dens *Missio Dei*. Derfor var det naturlig at kvinnelige diakoner fikk et særskilt ansvar for arbeid blant kvinner og for dåp av kvinner. Både mannlige og kvinnelige diakoner var del av geistligheten. Mannlige diakoner kunne velges til biskoper. Men det permanente

diakonater forsvant av ulike grunner i løpet av middelalderen.

Det permanente diakonat gjenoppstår

Under den andre verdenskrig dukket tanken på diakonater opp igjen. Prester som var fengslet under Nazi-regimet reflekterte over den vaskelige situasjonen kirken var kommet i og de begynte å tenke på om permanente diakoner ville kunne ha gjort mye for kirken i denne tiden. Etter krigen ble spørsmålet om gjenopprettelse av diakonater drøftet i en lang rekke artikler og bøker. Pave Pius XII var positiv til tanken, men i 1957 mente han at tiden enda ikke var moden for dette. Men ideen var i høyeste grad levende da Det annet vatikankonsil begynte sitt arbeid.

Konsilfedrene foretok en gjennomgang og justering av de geistlige ordninger i kirken. I *Lumen Gentium* §30 gjenoppstår det permanente diakonat. Nå er ikke diakonater lenger bare et stadium på veien mot prestevigsel, men en egen vigsløs tjeneste for ugifte eller gifte menn med kall til livslang tjeneste i kirken.

Lumen Gentium om diakonene:

29. *Lavere i det kirkelige hierarki står diakonene, som mottar håndspåleggelsen «ikke til prestedømme, men til tjeneste»⁷⁴. De styrkes av sakramentets nåde for, i fellesskap med biskopen og hans prester, å tjene folket ved liturgien, forkynnelsen og barmhjertighetsgjerningene. Det tilkommer diakonen, ifølge den kompetente myndighets anvisninger, å meddele dåpen høytidelig, ta vare på og utdele alterets sakrament, være vitne på Kirkens vegne ved ekteskapets inngåelse og velsigne det, bringe vandringsbrødet til de døende, lese opp Den hellige skrift for de troende, undervise og formane folket, lede gudstjenesten og de troendes bønn, meddele sakramentaliene, og lede sørgegudstjenesten og begravelsen. Diakonene, som også er viet til barmhjertighetstjenesten og andre administrative oppgaver, minnes om den hellige Polykarps råd: «Vær barmhjertige, tjenestevillige, gå frem i sannhet i Herrens fotspor, han som ble alles tjener»⁷⁵.*

Slik som de kanoniske regler for den latinske kirke er blitt, støter i vår tid oppfyllelsen av disse oppgaver, som er ytterst

nødvendige for Kirkens liv, på meget store vanskeligheter i en rekke land. Derfor vil det i fremtiden bli anledning til å gjenopprette diakonatet som en egen og permanent avdeling innenfor hierarkiet. Det tilkommer de forskjellige former for lokale bispekonferanser, med pavens godkjennelse, å avgjøre om og hvor det er opportunt å innføre diakoner i denne forstand. Med pavens samtykke kan denne diakonvielse meddeles til menn i moden alder, selv om de lever i ekteskap, og likeledes til yngre menn som er egnet til det, men som da forpliktes til å vedbli i sølibatet.

Begrunnelser for diakonatet

En av begrunnelsene for gjenoppsettelse av det permanente diakonat var utvilsomt et behov for å avhjelpe prestemangelen som begynte å bli følbart i mange deler av verden. Diakoner ville kunne gå inn i mange av de funksjoner som en prest hadde hatt. Dette kunne bli til stor hjelp i de tusenvis av menigheter for eksempel i Latin-Amerika som praktisk talt aldri så en prest. Dette er fortsatt en viktig årsak til at det ordineres diakoner, men det er ikke hele forklaringen på gjenoppsettelsen av diakonatet. Diakonater ville være viktig selv om det var tilstrekkelig med prester i verden, rett og slett fordi det sammen med biskopens og prestens tjeneste utgjør en integrert helhet som på optimalt vis kan leve ut kirkens oppdrag i verden i dag.

Hva menes med kirkelig tjeneste?

Tjenester i kirken kalles på engelsk *ministries* (latin: *ministerios*). Vi har ikke noe godt tilsvarende ord på norsk. Katekismen bruker begrepet *embete*. *Ministries* innehas av biskoper, prester, diakoner og legfolk som har avtalesfestet pastoralt arbeid i menigheten (kateketer, kommunionsutdelere, menighetsrådsmedlemmer osv) Vi snakker altså om noen funksjoner (biskop, prest, diakon) som forutsetter sakramental vigsling (ordinasjon) og andre menighetstjenester som ikke gjør det. I tillegg har alle kristne i kraft av sin dåp del i Kristi prestatetjeneste, kongetjeneste og profettjeneste og er kalt til å være med på å utbre Guds rike på jorden. Men når vi snakker om *tjenester* i kirken, tenker vi på de ordinerte og lege tjenestene med spesiell funksjon i menigheten.

Diakoner i verden i dag

Det ordineres i dag langt flere diakoner enn prester i store deler av verden. Det finnes for eksempel mer enn 15 000 diakoner i USA, og bare i Boston bispedømme har de 230 aktive diakoner og 40 under utdanning. I Frankrike

blir langt de fleste begravelser og ekteskapsinngåelser utført av diakoner. Over hele verden holder diakoner gudstjenester og deler ut kommunionen på steder hvor det sjelden eller aldri kommer noen prest. De arbeider på sykehus og i fengsler og representerer på mange måter et fleksibelt innslag i geistligheten. De fleste diakoner fungerer i frivillig stilling i menigheten i tillegg til sitt lønnete arbeid utenfor kirken. Mange er pensjonister.

Kan ikke legfolk like godt utføre det diakonale arbeidet?

Det er et faktum at de fleste oppgavene som er lagt til diakontjenesten i dag, også utføres av legfolk og mange av dem er kvinner. Dermed melder det seg to spørsmål. For det første: Når alt det som diakoner gjør også utføres av legfolk, trenges det da noen ordinasjon for dette arbeidet? Og for det andre: Når det nå en gang er slik at det diakonale arbeid i kirken ofte blir utført av kvinner som altså deltar ved liturgien, og som forkynner og utfører barmhjertighetsarbeid, administrerer og leder, ville det ikke da være like naturlig å ordinere kvinner som menn til det permanente diakonatet?

For å svare på disse spørsmålene må vi først se på kirkens embete generelt. Det er biskopen som ordineres til kirkens helhetlige embete. Det er biskopen som har tilsynet med at kirkens oppdrag blir utført. Han er den ansvarlige for forkynnelse, sakramenter, undervisning, misjon og barmhjertighetsarbeid. Gjennom sin ordinasjon er biskopen blitt utstyrt med en særlig åndelig gave som skal hjelpe ham til å utføre denne sentrale funksjonen i kirken. Prester og diakoner ordineres til å assistere biskopen i hans viktige arbeid. De ordineres til ulike tjenester. I hovedsak kan vi si at presten på vegne av biskopen og i Kristi sted skal presidere over eukaristien, mens diakonene skal ha et særskilt ansvar for å etterligne den tjenende Kristus i menigheten og i verden. De to tjenestene har altså ulikt fokus samtidig som de også berører hverandre, og slik må det være fordi det dreier seg om delaktighet i det ene embetet.

At legfolk til alle tider har utført både diakonalt og prestelig tjeneste i kraft av sin dåp, taler ikke imot ordinasjon av mennesker til en særskilt preste- eller diakontjeneste. Det er i tråd med kirkens tradisjon å vigse både prester og diakoner, og det er godt og rett å utruste mennesker til disse spesielle tjenestene med den særskilte Åndens gave som ordinasjonen gir.

En annen ting er at gjeninnføringen av det permanente diakonat kan bidra til en sunn utvikling av den geistlige kultur. I lang tid har geistligheten bestått av ugifte menn med nokså ensidig utdannelse og bakgrunn. Vi vet at dette skaper en spesiell kultur som kan generere mange ulike problemer. Når diakonene kommer inn i det geistlige fellesskap, bringer de med seg en langt mer variert bakgrunn. Mange av dem er gifte og har familie, og de har svært ulik utdanningsbakgrunn. Det kan ikke være tvil om at der hvor prester og diakoner får til å samarbeide godt, vil både de selv og menighetene tjene på dette.

Men erfaringer fra mange kanter av verden viser også at dersom presten viker tilbake for å ha en jevnbyrdig kollega ved sin side, eller dersom diakonen i virkeligheten ser på seg selv som en slags hjelpeprest og forsøker å trække i prestens bed, så kan det bli problemer. Gjensidig respekt mellom prest og diakon vil være av avgjørende betydning for om gjeninnføringen av det permanente diakonat kan få berike kirken som helhet.

Noen av de som er skeptiske til utviklingen av det permanente diakonat, hevder at det er uttrykk for en slags geistliggjøring av legfolket. Jeg ser det slik at dersom vi i det hele tatt skal ha en geistlighet i kirken, så er det viktig at den omfatter de sentrale aspektene ved det som er kirkens oppdrag i verden. Da hører det permanente diakonat med. Her er skrift og tradisjon helt enige.

Kvinner som diakoner

Men hva med kvinnelige diakoner? Jeg har vist at kvinner ble ordinert til diakontjeneste i kirkens tidligste hundreår, i Østkirken helt fram til 1000-tallet. Dette ble også bekreftet av Den internasjonale teologiske komité som avga sin rapport til Troskongregasjonen i 2004. Denne kommisjonen nyttiggjorde seg ikke all den forskning som etter hvert foreligger om ordinasjon av kvinner, men den erkjente at

...kvinner ble ordinert til diakontjeneste i kirkens tidligste hundreår, i Østkirken helt fram til 1000-tallet. Dette ble også bekreftet av Den internasjonale teologiske komité som avga sin rapport til Troskongregasjonen i 2004 [som] erkjente at også kvinner ble viglset til diakonal tjeneste av biskoper i flere hundre år og at de var en del av geistligheten. Det vil si at det finnes tradisjon i kirken for kvinnelige diakoner.

også kvinner ble viglset til diakonal tjeneste av biskoper i flere hundre år og at de var en del av geistligheten. Det vil si at det finnes tradisjon i kirken for kvinnelige diakoner. Og vi får stadig ny kunnskap om denne tradisjonen. Mangeårig professor i teologi ved Gregoriana i Rom, Gerald O'Collins SJ, har ved flere anledninger uttalt at det teologisk sett ikke er noe til hinder for å ordinere kvinner til diakoner i Den katolske kirke. Han mener at det er opp til de lokale bispekonferanser å komme i gang med dette som han mener vil være svært verdifullt for kirken.

Kvinnelige og mannlige diakoner i oldkirken

hadde til dels ulike oppgaver. Som jeg har nevnt hadde kvinnelige diakoner sitt arbeid hovedsakelig rettet mot kvinner i forsamlingen. Det gjaldt både med hensyn til barmhjertighetsarbeid og med hensyn til liturgisk arbeid og ledelse. Noen har hevdet at deres ordinasjon var annerledes enn ordinasjonen av mannlige diakoner. Men til tross for noe variasjon i ordbruk og bønneformuleringer, er det grundig dokumentert at kvinners ordinasjon gjorde dem til del av geistligheten.

Kvinner gjør allerede tjeneste med liturgi, forkynnelse og

barmhjertighetsgjerninger. Trenger de da ordinasjon? Og trenger kirken ordinerte kvinnelige diakoner?

Svaret er et dobbelt ja. Ordinasjonen til biskop, prest og diakon er en meddelelse av særskilte åndelige gaver som skal styrke og veilede ordinandene i deres liv og tjeneste. Kvinner har ikke mindre bruk for disse Åndens gaver enn menn. Alle kristne kvinner og menn skal tjene Kristus og verden i kraft av sin dåp, men noen får altså et spesielt kall til tjeneste og dermed følger en spesiell åndelig utrustning som meddeles i ordinasjonen. Både kvinner og menn som er kalt til den spesielle tjenesten som diakoner, trenger denne utrustningen som formidles sakramentalt gjennom ordinasjonen. Kvinner trenger ordinasjonen.

Men kirken har også bruk for ordinerte kvinner. Som del av geistligheten vil de kunne bidra til en etterlengtet videreutvikling av den

geistlige kultur. Slik mannlige diakoner med ulik bakgrunn og med erfaring fra ekteskap og familieliv kan berike den geistlige kultur, vil også kvinner kunne berike denne kulturen ved å bringe inn i fellesskapet de egenskaper og erfaringer som kvinner har. Det vil kunne føre til en berikelse av menighetenes pastorale og karitative arbeid. Betydningen for katolske kvinner (og menn!) av å se kvinner delta ved alteret, kan neppe overvurderes. Og kvinners innsats for andre kvinner med ulike behov kan få meget stor betydning. Inkludering av kvinner i geistligheten vil også kunne fungere som en motvekt mot de uheldige sidene ved det ensidig mannlige miljø som presteskapet har utviklet seg til og som kan ha bidratt til de seksuelle overgrepene vi har sett alt for mye av.

Motargumentene

Det finnes alltid motargumenter mot å gjøre endringer i kirkens liv. Det avgjørende argument for noen, er rett og slett at tiden ikke antas å være moden for den aktuelle endringen. Alle forandringer fører til nettopp forandring. Det kan bli behov for nye vaner, nye ideer, nye

maktstrukturer, ny oppgavefordeling, i det hel tatt oppbrudd fra det vanlige, kjente, trygge. Forandring krever noe av oss. For noen er det en lystbetont utfordring, men for mange er det en trussel og en belastning. For dem blir tiden aldri moden. En kan også hevde at magisteriet enda ikke er helt enig med seg selv om hvordan ordinasjonen av kvinner i oldkirken skal tolkes. Det stemmer. Og det kan brukes som en brems. Men absolutt enighet om alt har aldri vært et kjennetegn ved Den katolske kirkes magisterium. Mange store og viktige spørsmål er avgjort ved flertallsvedtak.

Noen er engstelige for at forsøket på å få ordinere kvinner til det permanente diakonat i virkeligheten er et forsøk på å snike inn kvinnelige prester bakveien. Og andre mener at det kan komme til å bli for krevende for

presteskapet å forholde seg til kvinnelige diakoner i tillegg til de mannlige.

Tiden er moden

Det er mye som tyder på at tiden for å gjeninnføre ordningen med kvinnelige diakoner aldri har vært så moden som nå. Kirken har mer enn noen sinne bruk for kvinner og menn som styrket av håndspåleggelse og sakramentets nåde er klare for *i fellesskap med biskopen og hans prester, å tjene folket ved liturgien, forkynnelsen og*

barmhjertighetsgjerningene.

Det finnes rikelig med velkvalifiserte kvinner og det er grunn til å tro at flere har et Gudgitt kall til å tjene Kristus i kirken. Det synes å være et like stort behov for kvinners tjeneste blant kvinner i dag som det var i hellenistisk tid da kirken hadde sin begynnelse. Mannlige og kvinnelige diakoner kan delvis ha ulike oppgaver og delvis samarbeide om felles oppgaver. I alle fall vil menighetene bli beriket og prestene vil kunne få noe avlastning. Det er også grunn til å tro at mange prester i dag vil ha få problemer med å samarbeide med kvinner. Og det permanente diakonat er ikke noe forstadium til presteskap.

Både Skriften og

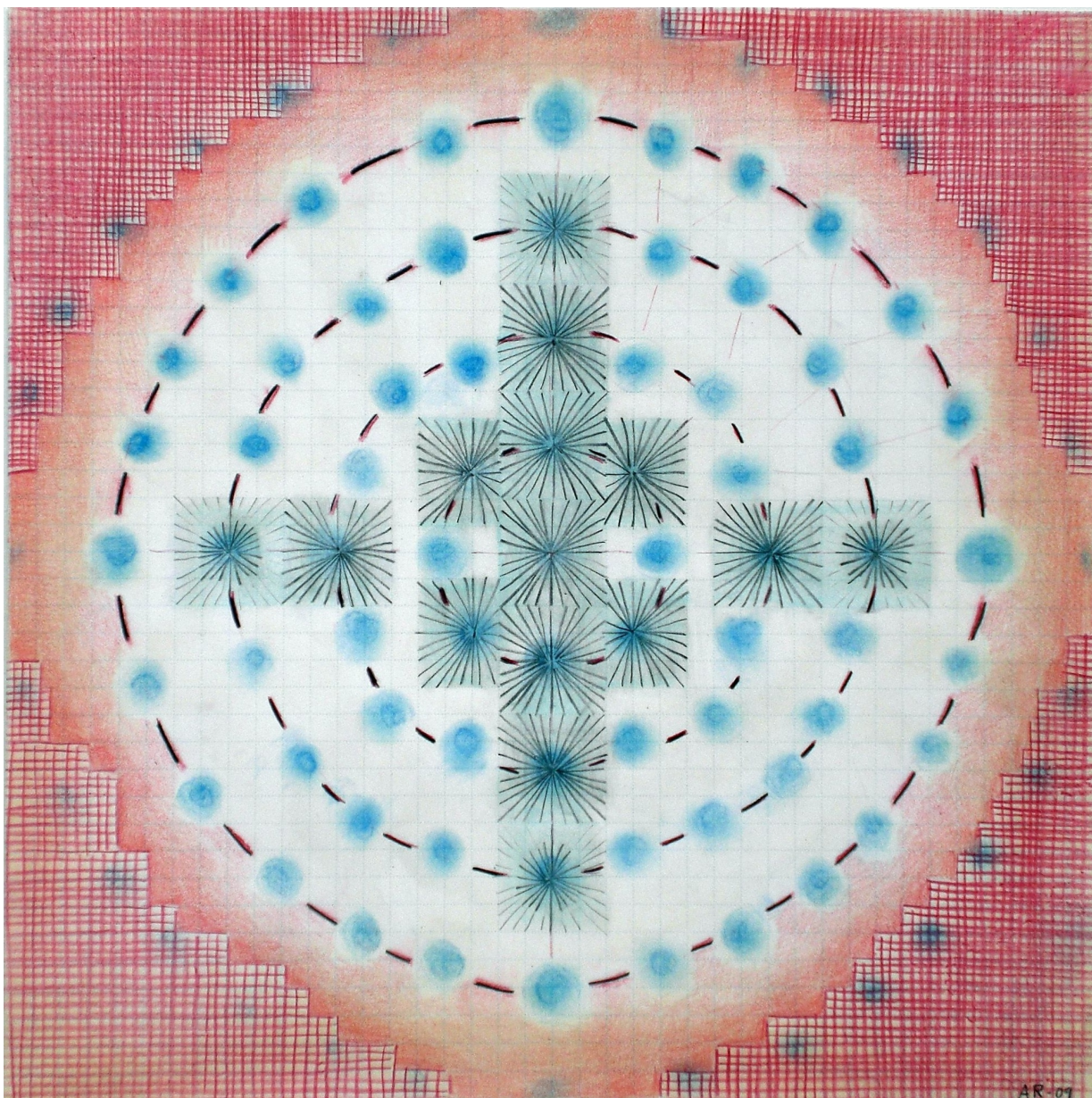
Tradisjonen er åpen for

kvinnens ordinerte tjeneste. Spørsmålet blir da om det er tjenelig og ønskelig at kirken igjen kaller kvinner til tjeneste som diakoner. Jeg mener svaret er ja.

Det er derfor naturlig å oppfordre biskopen til å opprette en arbeidsgruppe som kan **a.** oppsummere det teologiske grunnlaget for kvinnelige diakoner, og **b.** undersøke hvilke arbeidsoppgaver det vil være naturlig og hensiktsmessig å gi kvinnelige diakoner i vår norske, eller eventuelt nordiske kontekst. Og så må man få tillatelse fra paven til å sette i gang. Ingen har prøvd det enda. Noen må være de første.

DIAKON PÅ 200-TALLET: St Apollonia av Alexandria er en av kirkens tidlige diakonisser, se blant annet katolsk.no. At hun ofte avbildes med en tang for tanntrekking har sin bakgrunn i hennes martyrdød, der hun fikk alle tennene slått ut.

Anne Rolfsen: Fargeblyant, blyant. (2009)

En ny begynnelse

Åse-Marie Nesse

Advent – er det i dobbelt forstand et fremmedord i dag? Kanskje vi trenger å minne hverandre om betydningen? Dette latinske ordet kan lett føre tankene i retning av forventning, og det er jo ikke så galt som ordboken sier. For i virkeligheten betyr det at noe skal komme, og da har vi noe i vente.

Det er første søndag i advent, og det er ikke julenissen som skal komme, det er et hellig barn. «Alle barn er hellige, » sier nobelprisvinneren Nelly Sachs i mysteriespillet "Eli". Også det er et viktig budskap, både søndag og mandag. Vi trenger å minne hverandre om livets ukrenkelighet, på ny og på ny. Vår verden er full av hellige barn som blir krenket, de fødes til lyset og lenkes til mørket, martres og korsfestes. Verden - de voksnes verden - tar ikke imot dem.

Som konger og vismenn skulle de voksne bøye seg for barnet i ærefrykt for mysteriet, og lytte til lovsangen fra de engler som ennå daler ned i skjul. Så ville kanskje litt av barnets hellighet ligge som et gjenskinn over deres ansikt også:

De vise menn fra Østerland
var langt oppe i årene, aldri
har noen stjerne sett inn i vakrere
ansikt enn deres
da de bøyde seg for barnet.
Betlehem er aldri langt borte.
("Lysår" 1985)

Det fortelles om dikteren Shelley at når han kom inn i et hjem der det var et nyfødt barn, pleide han å bøye seg over vuggen og hviske: «Hva er siste nytt fra evigheten? »

Den samme tanke finner vi i Bjørnsons salme: «Evighets avkom og frø er vi

alle.» Det ligger en evighet bak oss og en evighet foran oss.

Så er det altså ingen grenser. Alt er advent - både fødsel og død. Alt er terskel, også tiden er en terskel: kalenderåret, kirkeåret, menneskets stund på jorden. Både vår inngang og vår utgang er signet med hellige tegn, selv i en tid som er fattig på ritualer. Og ingen såkalte fremskritt kan ta fra oss det urgamle ritualer som ganske enkelt går ut på å tenne et lys. Det levende lyset markerer høytider og høydepunkter, minnestunder og innvielser. Det ærer både levende og døde, unge og gamle, det spør aldri om den som skal feires, har gjort seg fortjent til det. Flammen forener og forsoner, det er seremoni og symbol. Hver gang noen tenner et lys, er det som et gjenskinn av den første dag, da Skaperen sa «Bli lys! », og det ble lys. Hver gang noen skiller lyset fra mørket og ser at lyset er godt, blir verden gjenskapt.

Når vi tenner det første adventslyset i dag, vet vi at vi står ved en ny begynnelse. Noe skal komme, noe som kan forandre oss - innenfra, der alt begynner. Og selv det usleste bakgårdshjerte kan bli herberge for et hellig barn. Herodes' soldater har ennå ikke fått det siste ord.

**Fra samlingen, En cello i Sarajevo,
Søndagstanker (1997)**

Paven og kondomene

Ingen u-sving i synet på menneskelig seksualitet

Av Anne Helene Utgaard

Det har vakt en del oppsikt at pave Benedikt har uttalt seg positivt om bruk av kondomer i visse tilfeller. Men uttalelsene hans i samtale med den tyske journalisten Peter Seewald burde ikke overraske noen. På mange måter er dette et typisk uttrykk for katolsk tradisjon, nemlig at *teologien alltid er i utvikling*. Det har vært det normale i 2000

år. En dag forsvaret kirken dødsdom, neste dag fordømmer den dødsdommer totalt; en dag forsvaret den slaveriet, neste dag fordømmer den det. En dag forkaster den naturvitenskapenes erkjennelser, neste dag gjør den disse til sine egne. Benedikt er teolog. Derfor er det naturlig å forvente at han deltar i den teologiske utvikling som skjer kontinuerlig.

Det skritt paven har tatt, kan synes bitte lite. Han åpner for bruk av kondomer når en som er smittet av HIV står i fare for å smitte andre. Han bruker mannlig prostituerte som eksempel, men har etterpå klargjort at det gjelder både menn og kvinner, enten de er heterofile, homofile eller transseksuelle.

For katolske hjelpeorganisasjoner, som for eksempel Caritas International, er dette en lettelse. De kan nå fritt samarbeide med andre ikke trosbaserte organisasjoner som anbefaler bruk av kondomer som ett blant mange flere tiltak for å hindre spredning av HIV. Det er viktig å merke seg at ingen ser på kondomer som den ene, endelige måten å bekjempe Aids på. De

er ett virkemiddel blant flere. For paven forblir avholdenhet og ekteskapelig trofasthet de viktigste virkemidlene mot spredning.

Paven har ikke skiftet syn på menneskelig seksualitet. Han står fast på det syn som kirken alltid har hatt og som ble bekreftet av pave Paul VI i 1968, nemlig at seksualiteten hører til innenfor ekteskapets rammer og at

seksualakten i prinsippet alltid skal være åpen for at det kan bli barn. Imidlertid slo *Gaudium et Spes*, et av de viktige dokumentene fra Det annet vatikankonsil, fast at seksualakten ikke bare skal tjene forplantningen. Den skal også styrke og fordype forholdet mellom de to som har valgt å leve sitt liv sammen og har slik sin egenverdi. Det erkjennes at det kan være perioder da det ikke er godt for familien å få (flere) barn. Det åpnes derfor for familieplanlegging. Imidlertid skal dette ikke skje ved hjelp av uakseptable metoder, det vil si det som kalles kunstige prevensjonsmidler, men ved såkalt naturlig prevensjon, det vil si at paret unngår å ha sex i de periodene hvor kvinnen er fruktbar. Det er altså tillatt og nødvendig for de to å ha sex selv om de ikke ønsker at det skal bli barn av det.

Men Paul VI godtok bruk av kunstige prevensjonsmidler i terapeutisk øyemed. Det vil si

at kvinner for eksempel kunne bruke pillen for å lindre menstruasjonssmerter selv om det hadde den bivirkning at de ble ufruktbare. Med andre ord, prevensjonsmidler kunne benyttes når hensikten var en annen enn å hindre å få barn. Det er på denne bakgrunn vi må se pave Benedikts uttalelse om kondomer. Han tillater bruk av kondomer for å hindre HIV-smitte selv om det har den bivirkning at det hindrer befruktning. Det skjer med andre ord en

RAKETT-KONDOM: Kunstneren Morten Traavik satte et syv meter langt kondom på Norges første atomrakett. I følge Forsvarets Forum er "Honest John" som installasjonen heter, den enkeltgjenstand som flest ungdommer lar seg avbilde foran på Forsvarsmuseet.

gradering av onder. Man tillater et mindre onde for å hindre et større onde, nemlig spredning av HIV.

En lang rekke teologer, biskoper og kardinaler har lenge tenkt i disse baner, og det er grunn til å glede seg over at paven nå deler deres syn. Det er også gledelig at paven nevner heterofile, homofile og transseksuelle i samme åndedrag. Det ligger en ny anerkjennelse i dette.

Samtidig er det altså grunn til å merke seg at det ikke har skjedd noen nevneverdig forandring i pavens syn på den menneskelige seksualitet. Men det må være lov til å håpe på at vi ser en aldri så liten åpning mot en erkjennelse av at det er nødvendig å tenke nytt i lys av menneskers erfaring og kirkens tro. Slik kirken i forrige århundre utviklet sitt syn på for eksempel evolusjonsteorien og godtok denne, er det i dag et stort og dypt følt behov for en videreutvikling av kjærlighetens og dermed også seksualitetens teologi. Det store flertall av trofaste, praktiserende katolikker benytter ulike prevensjonsmidler for å få barn når det er mest hensiktsmessig i et helhetsperspektiv. Dette er uttrykk for ansvarlig seksualitet og for en sann erkjennelse av seksualitetens positive kraft i et forhold mellom mennesker som vil leve sitt liv sammen i kjærlighet og trofasthet.

SYNODEN I MIDTØSTEN

Arbeidsspråk: arabisk

Deltakere: biskoper fra Saudi-Arabia, Bahrain, Kypros, Egypt, De forente emirater, Jordan, Iran, Irak, Israel, Kuwait, Libanon, Oman, Qatar, Syria, De palestinske territorier, Jemen

Antall kristne i Midtøsten: 20 millioner

Antall prester pr. legfolk: Mindre enn én til 7000

Synode for Midtøsten

Av Anne Helene Utgaard

I oktober ble for første gang biskoper fra hele Midtøsten invitert til synode i Roma. Og biskopene møtte opp fra Saudi-Arabia, Bahrain, Kypros, Egypt, De forente emirater, Jordan, Iran, Irak, Israel, Kuwait, Libanon, Oman, Qatar, Syria, De palestinske territorier og Jemen. Av 270 biskoper i alt, deltok 185 på synoden. 140 av dem kom fra orientalske kirker i union med Rom, og 45 kom fra kirker med romersk ritus.

Disse biskopene representert 5, 7 millioner katolske kristne, det vil si 1,6% av befolkningen i disse landene. Totalt regner man med at det finnes om lag 20 millioner kristne i dette området. De utgjør i alt 5, 6 % av befolkningen. Området har i de senere år opplevd et kristent exodus. Mange har flyktet, mest av frykt for krig og forfølgelser. I Irak var det i 1991 1,5 millioner kristne. I dag er tallet redusert til 400 000.

For første gang var denne gang arabisk et offisielt arbeidsspråk under en bispesynode. Og her var både jødiske og muslimske gjestetalere. Videre deltok representanter for de orientalske kirkene i USA.

Positiv sekularisering

Mens katolske ledere i Vest synes å dyrke en fiks ide om det de kaller diktatorisk relativisme, så snakker man på synoden om sekularisering som noe positivt. Uttrykket *positiv sekularisme* stammer fra president Sarkozy, og biskopene brukte det for å uttrykke idealet om et samfunn fritt *til* religion, og ikke et samfunn fritt *fra* religion, det vil si religionsfrihet for alle. De ville ha like kår for alle religioner. De ønsket en sekularisme som skiller mellom kirke og stat og som erkjenner at religion har og har hatt kulturbyggende funksjon, og som gir religionene rom for å utfolde seg og påvirke samfunnsdebatten uten at de gis politisk makt. De ønsket en sekularisme som ikke førte til ghettoisering av de troende.

I denne samtalen på synoden ble det snakket om demokrati og kristnes sivile rettigheter og plikter på en måte som nok var ny for mange av deltakerne.

Romersk imperialisme

Flertallet av biskopene representerte som nevnt orientalsk katolske kirker i union med Rom. Disse ga under synoden sterkt uttrykk for at de ønsker reformer i relasjonen mellom

Rom og disse kirkene dersom unionen skal fortsette. De framsatte flere konkrete krav:

1. Prester i orientalsk katolske kirker får lov til å gifte seg i de landene hvor kirkene hører til, men ikke i andre land hvor disse kirkene har ekspandert. Armensk katolske prester i for eksempel Mexico eller USA er pålagt sølibat fra Rom.
2. Patriarkene har bare myndighet i de landene hvor kirkene oppsto. De ønsker myndighet over kirker av samme ritus overalt i verden.
3. Patriarkene i de orientalske kirkene krever stemmerett ved pavevalg. De mener at de bør ha forrang framfor kardinaler. Pave Paul VI hadde vært inne på tanken å gi patriarkene slik stemmerett.
4. Den pavelige godkjenning av utnevning av biskoper må forenkles og gå raskere enn i dag.

Biskopene var frustrerte over å føle seg som en slags annenklasser katolikker. Biskopen for de armenske kristne i Latin-Amerika gikk særlig hardt ut. De ønsket seg generelt større kollegialitet og mindre ensidig pavemakt. De mente at dette var annerledes i kirkens første tusen år, og at situasjonene var blitt verre gjennom de siste tusen år. De refererte også til Johannes Paul II som innledet det tredje årtusen med å be om hjelp til å redefinere pavens rolle i kirken.

Prestemangel

Et annet merkbart problem i Midtøsten er prestemangelen. I Europa er det i snitt én prest til 1 300 legfolk. I Latin-Amerika er forholdet én til 7000. I Midtøsten er forholdene enda vanskeligere, og biskopene foreslo derfor at det ble opprettet en prestebank! De ville ha en slags "prester uten grenser", det vil si prester som stilte seg til disposisjon for å ta et tak i noen måneder eller år i de områdene hvor nøden er størst.

Økumenikk

Biskopene snakket mye om problemer knyttet til at de enkelte kirker i Midtøsten er nærsynte og selvopptatte. De så et stort behov for at alle løftet blikket og så på seg selv som søsken i troen. Gjensidig anerkjennelse og respekt er nødvendig for det kristne vitnesbyrd i regionen. De gikk så langt som å si at praktisk økumenikk er blitt et spørsmål om overlevelse.

De troende trenger hverandres støtte og omtanke. Og i forlengelsen av dette tok de også sterkt til orde for religionsdialog. "Vi kan ikke tenke bare på våre egne rettigheter," ble det sagt. "Vi må arbeide for alle menneskers og alle religioners rettigheter."

Israel

Ikke uventet kom problemet med Israels okkupasjon av palestinsk land opp. Og ikke uventet kom det protester fra Israel. Erkebiskop Cyrille Salim Bustros kommenterte en linje i synodens avsluttende dokument som avviste bruk av Bibelen for å rettferdiggjøre urettferdighet. "Vi kristne kan ikke snakke om det lovede land som en eksklusiv rett for et privilegert jødisk folk," sa han. "Dette løftet ble nullstilt ved Kristus. Det finnes ikke lenger noe utvalgt folk – alle menn og kvinner fra alle land er blitt det utvalgte folk." Straks kom den israelske viseutenriksminister på banen og slo fast at synoden var blitt et "forum for politiske angrep på Israel, i den beste tradisjon av arabisk propaganda."

De regionale bispesynoder har tidligere vært langvarige. De varte gjerne i tre måneder. Denne synoden ble effektivt gjort unna på to uker. Den var grundig forberedt. Slik behøvde ikke biskopene være borte fra sine lokalkirker alt for lenge. De fikk likevel drøftet mange svært viktige saker, og de var meget frittalende. Det vil vise seg hvor mye av det som ble sagt som blir tatt med i den avsluttende rapporten som Vatikanet utferdiger i etterkant av møtet.

Kilder: Denne artikkelen bygger på ulike kilder, men mest på John Allens rapporter på NCRonline.org

Takknemlighet

Av Lars Fr. H. Svendsen

Aldri har vi hatt mer å være takknemlige for, og kanskje nettopp derfor har vi aldri vært mindre takknemlige. Utakknemligheten skyldes ikke minst at vi lever i en velstand uten historisk sidestykke, hvor virkelig knapphet oppleves bare av de få.

Filosofen José Ortega y Gasset hevdet i 1930 at det moderne mennesket kjennetegnes av en "radikal utakknemlighet". Mye taler for at han hadde rett i det, og om noe har dyden takknemlighet forvitret ytterligere.

I en tid hvor selvrealisering er blitt vår fremste oppgave, hvor selvopptattheten er vår grunnbestemmelse, rommer takknemligheten en ydmykhet som det moderne selvet ikke finner seg så vel til rette med. Takknemlighet er en innrømmelse av at vi ikke er selvtilstrekkelige, at vi behøver andre og den retter blikket vårt bort fra vår egen navle og ut mot verden.

Filosofen har ofte tillagt takknemligheten stor vekt. Immanuel Kant betrakter den som en "hellig plikt" fordi den utgjør selve fundamentet for velgjørenhet blant mennesker. Spinoza skriver: "Takknemlighet er det begjæret eller iver etter kjærlighet hvorved vi søker å gjøre noe godt overfor den som har gjort noe godt overfor oss, ut fra en tilsvarende følelse av kjærlighet." Spinoza påpeker hvordan takknemlighet knytter mennesker sammen. Dette gjelder fra de minste ting, som når en fremmed forklarer en veien, til de største, som at man har fått dele mange år av ens tilmålte tid med et annet menneske.

Tilværelsen forandrer seg under takknemlighetens synsvinkel. Under utakknemlighetens synsvinkel kan livet vanskelig fortone seg som annet enn en sammenhengende krenkelse, hvor man aldri har fått alt det man har krav på fra verden. Derimot fremstår tilværelsen som en gave under takknemlighetens synsvinkel. Vi tenker i dag at vi har rett til lykke, og ikke bare retten til å søke den slik vi selv måtte finne det tjenelig. Denne lykken er gjerne en så idealisert størrelse at den alltid vil være utenfor rekkevidde. Som filosofen Pascal Bruckner har formulert det, lever vi antagelig i det første

samfunnet der mennesker føler seg ulykkelige fordi de ikke føler seg fullstendig lykkelige. Snarere enn å være takknemlig for alt som er gitt oss, retter vi oppmerksomheten mot alt det vi tror skiller oss fra en fullkommen lykke. Og vi tenker lett at enhver byrde eller motgang er en urett. Som det heter i Aldous Huxleys *Vidunderlige nye verden*: "Det er virkelig ikke påkrevd for et sivilisert menneske å tåle noe som er ubehagelig."

Vi skal være takknemlige for vår frihet, og den beste måten å vise en slik takknemlighet på, er formodentlig å bruke friheten til noe mer substansielt enn å beskue ens egen navle. Forfatteren David Foster Wallace har formulert det godt: "Den virkelig viktige formen for frihet oppfatter oppmerksomhet og åpenhet og disiplin og anstrengelse og å være i stand til virkelig å vise omsorg for andre mennesker og å gjøre oppofrelser for dem, om og om igjen, på utallige små usexy måter, hver dag." Og man kunne legge til: å være takknemlig for at man kan gjøre slikt for andre fordi det er dette som overhodet gir substans til livene våre.

Lars Fredrik Händler Svendsen (født 1970) er en norsk forfatter og filosof som er professor ved Universitetet i Bergen. Han har gitt ut en rekke bøker, og er oversatt til 24 språk. Han er også engasjert som prosjektleder i tankesmia Civita. Har blant annet skrevet boka *Det sanne, det gode og det skjønne*, 2004

Den tridentinske messen

Ikke noe sted i verden var ønsket om å feire den tridentinske messen på latin så sterk som i England, og da pave Benedikt gjennom et *motu proprio* i 2007 åpnet for dette, forventet *The Latin Mass Society of England* (LMS) at det ville vise seg å være stor interesse for å ta den i bruk i Storbritania. De gjennomførte en storslått tridentinsk messe i Westminster Cathedral med kardinal Hoyos og uttrykte et ønske og en klar forventning om at alle menigheter i kongeriket ville gjøre denne messen tilgjengelig for alle katolikker.

The Tablet har nylig gjort en undersøkelse av hvor vidt dette har skjedd, og det viser seg at utbredelsen av den ekstraordinære messen er ytterst begrenset. I de fleste bispedømmer har det vært liten eller ingen økning i antall steder hvor messen blir feiret. Etterspørselen etter den tridentinske messen har vært minimal, i følge biskopene.

LMS hevder riktignok at det har vært en viss økning i alle stift, og dersom en regner i prosent, er økningen kraftig. En økning fra én til tre utgjør 200%. Men når det viser seg at det for eksempel er blitt feiret tridentinske messer i tre av 200 kirker i Liverpool stift, så kan en ikke si at økningen er særlig stor. LMS hevder at det hersker mye uvitenhet om muligheten for å feire den tridentinske messen, og de føler seg motarbeidet. De forventer en økning i antall messer i tiden framover.

Biskopen i Hexham og Newcastle, Seamus Cunningham, uttrykker kanskje det de fleste biskopene tenker om saken når han sier at prestene i hans bispedømme ikke er redde for å bruke den gamle messen hvis de har lyst til det, men han personlig vil ikke feire den. "Jeg er lykkelig for å få feire messen på engelsk,"

sier han. I hans stift har det ikke vært noen økning i antall latinske messer siden 2007.

Det meldes for øvrig også om at den tridentinske messen praktisk talt ikke feires noen steder i Italia.

ahu, *The Tablet*

Catholics for Choice i Oslo

Jon O'Brien, leder for Catholics for Choice gjestet nylig Oslo under Globaliseringskonferansen. Organisasjonen har som mål å være "en stemme for katolikker som mener at den katolske tradisjonen støtter en kvinnes moralske og juridiske rett til å følge sin egen samvittighet i spørsmål om seksualitet og reprodutiv helse".

I et intervju med Klassekampen fremhever O'Brien at kvinner i Latin-Amerika har svært restriktive abortlover, som gjør at ubemidlede kvinner risikerer både "liv, helse og fengselsstraff". El Salvador, Chile, Nicaragua, Honduras, Den dominikanske republikk, Malta og Vatikanstaten har totalforbud mot abort, i noen land også i tilfeller der morens liv er i fare. O'Brien påpeker at pavens syn på abort ikke er erklært ufeilbarlig. Den industrialiserte og rike verdens mennesker følger snarere sin egen samvittighet enn pavens uttalelser om seksualitet og abort: "Enten vi lever i Polen, Portugal, USA, Filippinene, så er katolikker som andre mennesker. Vi skiller oss, tar abort, bruker prevensjon, lever som lesbiske eller homofile, får barn ved prøverørsbefruktning, trass i at Vatikanet mener alt slikt er synd".

O'Brien ser positivt på at organisasjoner som Amnesty og Human Rights Watch engasjerer seg mot abortforbud. "De har sett at det er et menneskerettsspørsmål, et spørsmål om liv og død."

th, *Klassekampen*

En helgen for vår tid

Australia har fått sin første kvinnelige helgen. Mor Mary MacKillop har det til felles med andre kvinnelige helgener at hun hadde alvorlige problemer med hierarkiet i kirken. Det hadde for eksempel både Jeanne d'Arc, Teresa av Ávila og Hildegard av Bingen. Mary MacKillop ble utsatt for kirkens aller verste straffereaksjon. Hun ble ekskommunisert.

Lenge trodde man at hun ble straffet på grunn av en konflikt mellom hennes orden og biskop Lawrence Sheil. Han oppga mangel på underordning (insubordination) som årsak til ekskommuniseringen.

Nå har det vist seg at årsaken var en annen. Biskopen hadde hevet seg på nonnen fordi hun hadde påpekt at en prest hadde begått seksuelle overgrep. Presten og et par kolleger drev lobbyvirksomhet overfor biskopen som altså endte opp med å ekskommunisere nonnen. Fem måneder senere, da han lå på dødsleiet, opphevet han imidlertid ekskommuniseringen av nonnen og straffereaksjonene mot ordenen.

Mary Macillop ble altså ekskommunisert fordi prester ble rasende da hun avdekket deres seksuelle overgrep.

Noen mannlige helgener som for eksempel Thomas Aquinas, hadde også problemer med hierarkiet. Men det er en overvekt av kvinner som har hatt store vanskeligheter. Kanskje henger det sammen med at mektige kvinner ofte oppleves som en trussel mot mannlig lederskap. Og fordi kvinner som ledere av ordenssamfunn, skoler og en lang rekke ulike institusjoner, står utenfor maktstrukturene i kirken, har de nettopp mulighet til å se kirkens sterke og svake sider litt utenfra.

For øvrig har *varslere* generelt lett for å komme på kant med sine overordnede. Det å snakke sannhet til makten, det vil si å opptre profetisk i forhold til de som har makt, har aldri vært noen takknemlig rolle. Profeter blir ofte møtt med avvisning, fiendtlige holdninger, benektelse og straff. Nå er en *varsler* blitt kanonisert. De som selv har blitt misbrukt av kirkens tjenere, har fått en ny forbeder. Det er

en god ting for alle som søker rettferdighet og forsoning etter avdekningen av det utstrakte misbruket som har funnet sted i kirken gjennom lang, lang tid.

Kanskje kan vi se kanoniseringen av Mary MacKillop, og av Hildegard av Bingen, Teresa av Ávila og Thomas Aquinas som et utslag av at kirken har en iboende evne til å erkjenne sine feil og rette dem opp.

Det hører med til historien at Mary MacKillops historie ikke bare handler om at hun varslet. Hun var med på å grunnlegge en orden, hun underviste og arbeidet blant fattige, og hun var kjent for sitt gode og hellige liv. Hun var en framragende leder og et forbilde for katolske kvinner i sin tid. Men i en tid når både ofre for overgrep og deres familier trenger all den hjelp de kan få både i himmel og på jord, er kanoniseringen av Mary et særlig lyspunkt.

ahu, America The National Catholic Weekly

EKKOMMUNISERT OG HELLIGKÅRET: Sr. Mary MacKillop (1842-1909) var med og grunnla kongregasjonen Søstre av St. Josef av Jesu hellige Hjerter i 1866 i Australia. Ordenen la ned mye arbeide i skolevesenet.

RETURADRESSE:

Også vi er Kirken, c/o Arild Ekker,
Gørbitz' gate 2, 0360 OSLO

Vi ser deg, Herre Jesus

Vi ser deg, Herre Jesus,
som en av jordens små.
Din fødsel er et under
vi aldri kan forstå.
Men i et evig lovsangskor
forenes alle slekter.
Vi ser deg, barn, og tror!

Vår byrde vil du bære
og ta vår tyngste vakt.
Du skal beseire mørket
med kjærlighetens makt.
Vi åpner oss for gledens ord!
Vi ser deg, barn, og hører
Guds hjerteslag på jord.

Ditt komme, Herre Jesus,
forvandler jordens natt
og bringer lys til mange
som føler seg forlatt.
Hjelp oss å gå i dine spor!
La verden se din godhet
igjennom dem som tror!

Svein Ellingsen

Vårens seminarer
er åpne for alle

**Fortsatt
god
advent!**

www.ogsavierkirken.no